

Kelim – nomadfolkens symbolfyllda vävar

Två av vårens textila utställningar handlar om kelimen som statusfylld brukstextil. "Kelimer från Centralasien till Balkan" och "Kelim – symbolfyllda yllevävar från Kurdistan" berättar om människors villkor i Centralasiens och Mellanösterns bergstrakter.

Nomadtältens textilier

De tunna kelimerna används framför allt som mattor, täcken och dynor i nomadtälten. De vävs på enkla stående eller liggande vävstolar och mönstren berättar om stamtillhörighet och levnadsvillkor. Symboler i form av stiliserade djur och växter dominerar.

Verkstaden i kurdiska Van

Politiska oroligheter har lett till att många kurdiska byar jämnats med marken och invånarna har tvingats fly till städerna. Behovet av kelimer har därmed i det närmaste upphört. I staden Van, som ligger nära de kurdiska delarna av Irak och Iran, startade Enver Özkahraman för några år sedan en kelimverkstad för att rädda den kurdiska mönstertraditionen och för att hålla vävkunskapen vid liv. Här arbetar till och från ett hundratal flickor och kvinnor. Man äter också tillsammans och lär sig att läsa och skriva.

Källa: "Kelim. Symbolfyllda vävar från Kurdistan" Etnografiska museet, 2005

Två utställningar om tradition i förvandling

Etnografiska museets vandringsutställning "Kelim – symbolfyllda yllevävar från Kurdistan" visar nygjorda kelimvävar från verkstaden i Van. "Kelimer från Centralasien till Balkan" är en unik utställning som speglar kelimens utbredningsområde

Kunskapen att väva kelim går i arv från generation till generation. Den unga flickan förväntas själv ha vävt de kelimer som ingår i hemgiften.

Foto: Enver Özkahraman. Copyright Etnografiska museet

och olika mönstertraditioner. Den är sammanställd av Jan-Inge Bengtsson, mattsamlare och rektor vid Nyköpings folkhögskola. Utställningen görs i samarbete med Merdan Taner, matthandlare med butik i Stockholm.

Vad båda utställningarna dessutom förmedlar är att snabba samhällsförändringar och politiska motsättningar utgör ett starkt hot mot en folklig tradition. Genom hängivna eldsjälares räddningsaktioner har kelimvävarna omvandlats från att ha varit nomadernas statusfyllda brukstextilier till att bli modeinfluerade och eftertraktade investeringsobjekt i västvärlden.

Konsten att väva

Utställningarnas konstvävnader har åstadkommit i mycket enkla vävstolar och vittnar om stor hantverksskicklighet hos alla de kvinnor som satt en ära i att pryda och smycka sitt hem med rikt mönstrade vävnader. I vårt slöjdcaféprogram kan du bli pröva på att väva kelim. Vi visar också olika sätt att väva när man saknar plats för en traditionell svensk vävstol.

Se utställningsprogram i kalendariet.

Lille-Mor Boman

Piloter i Flodafors - Kalsta Slöjklubb

De har hållit på ett helt år nu, Sörmlands första Slöjklubb. Det är därför vi kallar dem piloterna i Flodafors. De lär oss jättemycket om hur det är att driva en Slöjklubb. Så till hösten känner vi oss mogna att starta fler. Läs här om vad Kalstaklubben har gjort under året.

Magnus Frick hettar upp järnet som ska bli en krok. Annika Eriksson instruerar. Resultatet kan han visa upp till höger. Foto Barbro Kindstrand

Vadmalshjärtan och hastkorgar

Klubbstarten ägde rum i februari 2006 då klubbens handledare, Barbro Kindström och tio barn samlades i Flodafors sockenstuga. Eftersom Alla hjärtans dag närmade sej började de med att sy var sitt vadmalshjärta. Resten av kvällen hjälptes man åt att fläta en gemensam hastkorg som Slöjklubbens samlande symbol.

Vid nästa träff fick alla börja fläta sig en egen hastkorg. Till hjälp denna kväll fanns två täljhästar och två bandknivar som Hemslöjdsföreningen lånat ut. Som flätmaterial användes mattor, papperssnöre, hampa, garn, björkris, blötlagd och färsk pil. Resultatet av korgslöjden blev elva nyskapade hastkorgar i härligt sprakande färger.

Krokar av järn och av trä

I april samlades klubben hemma hos Annika Eriksson i Knektbacken. Den här gången skulle barnen smida och att tälja var sin enkel krok. All verksamhet skedde utomhus och Annika började med att sätta fyr på fältäsjan. Håkan Kindström hjälpte till att trampa på bälgen för att få fart på glö-

den. Under tiden visade Annika de olika verktygen och hur man bockar och driver ett järn.

Så var det full glöd på stenkolen och barnen fick gå i omgångar till ässjan för att smida. Under tiden pågick täljning av krokar som växte fram i full fart.

Trädgårdspinnar och dansmöss

Fjortonde maj samlades klubben i Kalsta hembygdsgård för att tälja. Det blev trädgårdspinnar och dansmöss som målades och fick dekor av fjädrar och tygremsor. En del blev till broscher och hela släkter av möss växte fram.

Dansmöss. Foto Barbro Kindstrand

"Kaxa" – cirkusfågeln

Vid nästa träff hade sommarlovet redan börjat. Nu sydde barnen varsin Kaxa, en cirkusfågel med vadmal-kropp och täljd näbb. Det gick fort nu när barnen täljt en del under terminen. Efter mellis var det dags att rita och sy dit fåglarnas vingar och ögon. Till sist fick de sin dräkt av fjädrar, pärlor och paljetter. Det blev många glada och roliga fåglar.

Tovade ormar och tulpaner, väskor och termosar

I augusti hade Barbro dukat upp till våttovning. Först tovade barnen bollar som blev tulpaner eller fantasifigurer med stora gap. Några gjorde armband och ormar.

Barnen tovade också flera lager av ull runt sirapsflaskor som blev utmärkta termosar. Tovningen fortsatte även nästa gång. Då tovade barnen tygplattor till väskor eller sittunderlag. Tredje hösträffen ägnades åt att formge, sy och dekorera väskor och sittunderlag. Då kom nålfiltningarna till användning och skaparlusten stod i full blom.

Halmslöjd

Vid sista träffen före jul var det dags att göra halmstjärnor och halmgirlander till granen. På en lång knypeltråd trädde växelvis korta halmstrån, vadmal, metallpapper, karamellpapper, pärlor och annan grannlåt. De gick fort att göra och blev vackra prydnader i granen.

Drömfångare och trädgårdsljutor

Vårterminen börjar söndagen den 11 februari. Då har de planer på att göra drömfångare, baka tunnbröd och tillverka trädgårdsljutor.

Slöjdklubben – för dej som är 7-14 år

Gillar du att slöjda och vill pröva på olika sätt att göra saker för hand? Då kanske det skulle vara kul att vara med i en slöjdklubb. Där träffar man slöjdkompisar och får tips och vägledning av en vuxen slöjdklubbshandledare. Vi har planer på att starta Slöjd-

klubbar på olika platser i Sörmland till hösten.

Vill du veta mer om Slöjdklubben? Mejla, skriv eller ring till Lille-Mor Boman, se nedan till höger.

Ange namn på barn och målsman, adress, ålder och tel nr.

www.slodklubben.se

Vill du utbilda dej till Slöjdklubbshandledare?

Har du handlag för slöjd? Tycker du om barn? Har du tålmod? Har du körkort och egen bil?

Under våren kommer Hemslöjdsföreningen Sörmland att genomföra en Steg 1-utbildning för Slöjdklubbshandledare. Den leds av läns-hemslöjds-konsulenterna och omfattar 60 lektioner.

Det finns plats för totalt 10 deltagare. Kurstillfällena äger rum på helger och kvällar. Utbildningen kommer att förläggas på olika platser i Sörmland.

Är du intresserad av att bli Slöjdklubbshandledare? Vill du veta mer om villkoren? Gör en intresseanmälan till Lille-Mor Boman (se t h) senast 16 februari-

Kontaktperson för Slöjdklubbar:

Länshemslöjds-konsulent
Lille-Mor Boman
0155-26 11 35, 070-626 15 14
Box 571, 611 10 Nyköping
lillemor.boman@hemslojd.org

Möt oss på Hemslöjdens torg vid Gammaldags Marknad

Lördagen den 26 maj finns Hemslöjdsföreningen Sörmland på plats i Malmköping och berättar om planerna på att till hösten starta fler slöjdklubbar i länet. Då har ni också chans att träffa Kalsta slöjdklubb. Vi har bitt barnen och Barbro att göra en utställning och berätta om sin Slöjdklubb, ifall några fler känner lust att starta en sådan.

Gammaldags marknad är en tradition från gamla tider som återupptagits och förra året kunde fira 30-årsjubileum. Då medverkade Södermanlands hembygdsförbund vid sitt 75-årsjubileum med bl a ett Hembygdens torg. I år ska detta även inrymma Hemslöjdens torg.

Från 2006 års Gammaldags marknad med folkmyller vid Hembygdens torg som den 26 maj 2007 ska utökas med Hemslöjdens torg. Foto Göran Dahlberg

Hanna Haggren - en ung slöjdvisionär

Från täljarskolan i Nyköping till ordförande i Riksförbundet Unga Slöjdare. Så kan man sammanfatta Hanna Haggrens slöjdliv hittills. För Hanna som fyller 23 år i mars har slöjden varit en viktig ingrediens i mer än halva hennes liv.

Hanna Haggren vid Hemslöjdens dag den 2 sept vid Nynäs. Foto Göran Dahlberg

Täljarskola och slöjdläger

1995 startade de första täljarskolegrupperna i Sörmland. Hanna var med i en av dem. Hon deltog under fyra terminer och avslutade med guldmärke. Då fanns det ingen ungdomsverksamhet att gå vidare till, vilket gjorde att Hanna inte slöjdade så mycket under ett par år förutom i skolan.

Som av en ren händelse fick Hanna 1999 höra talas om ett nordiskt slöjdläger för ungdomar. En av arrangörerna var det nybildade Riksförbundet Unga Slöjdare. Lägret, som ägde rum på Orust, gav Hanna mersmak. Hon fortsatte att åka på slöjdläger runt om i landet och blev medlem i Unga Slöjdare. Samtidigt engagerade hon sig som slöjdhandledare vid olika aktiviteter för barn och unga i Sörmland.

Förmedla slöjden in i framtiden

2002 blev hon invald i styrelsen för Unga Slöjdare och sedan 2003 har hon

varit ordförande. Hanna ser, som en av Unga Slöjdares viktigaste uppgifter, att fylla det hålrum som finns mellan den slöjdverksamhet som arrangeras för vuxna och för barn.

”Det måste finnas en fortsättning när man kommer upp i tonåren. Visst är det viktigt att slöjda över generationsgränserna, men det är också viktigt att som ungdom få slöjda med folk i sin egen ålder”.

En annan drivkraft för Unga Slöjdare är att väcka intresse och att föra slöjdkunskaper vidare till framtiden. Därför deltar man i en mängd återkommande aktiviteter, som slöjdverkstäder på Hultsfredsfestivalen, Göteborgskalaset, Östersjöfestivalen och Sollentunamässan, för att bara nämna några. För medlemmarna anordnas slöjdläger på somrarna och medlemsträffar under terminerna. Den senaste var på temat forntida tekniker i Växjö som samlade drygt tjugo medlemmar från hela landet.

Spindeln i nätet

Som ordförande blir Hannas uppgift att samordna förbundets verksamhet och att vara kontaktperson utåt. Eftersom allt arbete inom förbundet sker på ideell basis söker förbundet samarbete med andra organisationer och personer inom hemslöjdsrörelsen. ”Det är viktigt att hemslöjdsvärlden är enad, att det finns verksamhet för alla åldrar”

Under sina år som ordförande har samarbetet stärkts både med SHR centralt och med hemslöjdskonsulenter ute i landet. Nu har förbundet också inlett ett samarbete med Studieförbundet Vuxenskolan för att få igång lokala slöjdcirklar för ungdomar.

Hannas framtid är lite oviss. Hon är nu färdigutbildad sjukgymnast och vet inte var hon kommer att få jobb någonstans. Men en sak kan vi vara förvissade om: Hanna kommer att fortsätta sitt starka engagemang för slöjden var hon än bor.

Helena Åberg

Riksförbundet Unga Slöjdare

Riksförbundet Unga Slöjdare är en organisation för slöjdintresserade ungdomar. Det är ett partipolitiskt och religiöst obundet, ideellt arbetande förbund med främsta syften att:

- bevara, sprida och utveckla kunskapen om gamla slöjd- och hantverkstekniker
- inspirera ungdomar till att slöjda och använda fantasi och kreativitet
- skapa nätverk mellan unga slöjdare över hela landet
- uppmuntra äldre och yngre att slöjda tillsammans och lära av varandra
- visa att unga slöjdar genom att medverka på mässor, workshops,

kurser, festivaler och utställningar som handledare och demonstratörer

- vara den unga slöjdens ambassadörer och representanter, såväl nationellt som regionalt

Förbundet bildades 1999 och har idag ca 300 medlemmar. Medlemskapet är kostnadsfritt. För att bli medlem, går du in på Riksförbundet Unga Slöjdare hemsida www.ungaslöjdare.se. Vill du veta hur du kan engagera dig i förbundet eller har frågor om Unga Slöjdare kontakta Hanna Haggren på mail: ungaslöjdare@hemslojdsportalen.se

KALENDARIUM

UTSTÄLLNINGAR

KELIM - symbolfyllda vävar från Kurdistan

Vävnader från kelimverkstaden i Van.
Foto: Tony Sandin
Copyright Etnografiska museet

Katrineholm

Kulturhuset Ängeln
31 mars - 29 april

VERNISSAGE

31 mars, kl 12.00
-Invigning
-Visning av utställningen

Slöjdcafé - Att väva utan vävstol
Drop-in fr 7 år
Kostnad 50:- (fr 26 år)

18 april, kl 17-20,30
-Visning av utställningen, kl 17
Vävning utan traditionell vävstol, fr 17.30
Handledare: Lisa Mossberg och hemslöjds-
konsulent Lille-Mor Boman

Arr. Hemslöjdsföreningen Sörmland &
Kulturhuset Ängeln
En vandringsutställning producerad av
Etnografiska museet & Kurdiska biblioteket

Betande får i Cilobergen.
Foto Enver Özkahraman
Copyright Etnografiska museet

Kelimer från Centralasien till Balkan

Nyköping

NK-villan
17 mars - 1 april

VERNISSAGE

17 mars, kl 12
-Invigning
-Visning

Föredrag
Kelimer
22 mars, kl 19

Jan-Inge Bengtsson berättar om hur
kelimmattornas mönster och symbolik
utvecklats och spridits

Workshop - Att väva utan vävstol
25 mars, kl 12.30-14.30
-Visning av utställningen, kl 12.30
-Vävning utan traditionell vävstol, fr kl 13
Handledare:
Hemslöjdskonsulent Lille-Mor Boman

Övriga program – se www.nykoping.se /
kultur och fritid

Arr. Nyköpings Folkhögskola & NK-villan &
Hemslöjdsföreningen Sörmland & Taners
Kilimmattor

Ulliga fasta maskor

- flerfärgsvirkade plagg formgivna av
Maria Gullberg

Oxelösund

Koordinaten
10 – 15 april

Strängnäs

Kulturhuset Multeum
18 – 23 april

Dansande händer - kunskap i trä

Västerås

Västermanlands läns museum, slottet
17/2 – 22/4

Utställningen bygger på tre vandrings-
utställningar om materialet trä och om
bevarandet av handens kunskap.

VERNISSAGE

17 febr kl 12.
Invigning av Lars Pettersson, projektle-
dare, hård slöjd vid Nämnden för
hemslöjdsfrågor.

Utställningen är producerad av Hemslöjds-
föreningen Sörmland, Upplandsmuseet,
Länshemslöjdskonsulenterna i Örebro län och
RåMa

SLÖJDCAFÉER

Drop-in från 7 år
Kostnad: 50:- (vuxna fr 26 år)

Alla hjärtans slöjd

- gör kärleksslöjd att ge bort

Eskilstuna

Faktoriet, 6 februari, kl 18-21

Oxelösund

Koordinaten, 7 februari, kl 17-19

Nyköping

Pelles Lusthus, 10 februari, kl 11-14

Strängnäs

Kulturhuset Multeum, 13 februari, kl 17-20

Katrineholm

Ängeln, 14 februari, kl 17-20

Piffa upp din vardag

-tillverka enkla bruksföremål i trä
till hemmet.

Oxelösund

Biblioteket, 20 februari, kl 17-20

Katrineholm

Ängeln, 7 mars, kl 17-20

Strängnäs

Kulturhuset Multeum, 13 mars, kl 17-20

Eskilstuna

Faktoriet, 20 mars, kl 18-21

Sportlovsslöjd

-tälja i trä ochj batrk

Oxelösund

Biblioteket, 23 februari, kl 14-17

Ulliga fasta maskor

- vi provar flerfärgsvirkning

Oxelösund

Koordinaten, 11 april, kl 17-19

Väva utan vävstol

- pröva enkla sätt att väva utan traditionell
vävstol

Nyköping

NK-villan, 25 mars, kl 12.30 - 14.30

Eskilstuna

Faktoriet, 24 april, kl 18-21

Katrineholm

Ängeln, 18 april, kl 17- 20,30

Strängnäs

Kulturhuset Multeum, 19 apr, kl 17- 20

(forts)

B

SVERIGE

PORTO BETALT

Slöjdcaféer (forts)**Workshop – Virkning!**

-Testa gränserna! Allt är möjligt!

Strängnäs

Kulturhuset Multeum

22 april, kl 10-16

Inspiratör: Formgivare Maria Gullberg

Deltaavgift 100:-

Begränsat antal platser

Anmälan – senast 19 april till Ismo

Railisson, 0152-29 664

Arr. Hemslojdsföreningen Sörmland & Kulturhuset Multeum

Kursanmälan**Mjukslöjd, textil & fest**lillemor.boman@hemslojd.org

0155-26 11 35, 070-626 15 14

Hårdslöjd, trä & metallhelena.aberg@hemslojd.org

0155-26 15 07, 0709-46 15 26

Kursfakta

Anmälan är bindande

Kurserna anordnas om tillräckligt

många anmäler sig. Kostnader för

material tillkommer om ej annat anges

Ungdomspriserna gäller för ungdomar

t o m 25 år

Välkommen som medlem

Du får Handlaget direkt i brevlådan.

Du kan delta i våra kurser med rabatt.

Du får delta gratis i ett slöjdcafé.

Du får rabatt på tidskriften Hemslojden.

Besök även vår hemsida –

www.hemslojd.org/sormland

Enskild medlem 175:-

tillkommande familjemedlem 100:-

ungdom (13-25 år) 100:-

Postgiro 175059-5,

Hemslojdsföreningen Sörmland.

Glöm ej ange namn och adress, gärna

även telefonnummer och e-post

KURSER

**Trådslöjd - Luffarslöjd
8 lektioner**

Vi tillverkar skålar, ljusstakar, hängare, smycken i järntråd och dekorerar dem med pärlor och annan grannlåt.

Lärare: Richard Horner

Tid: 10 mars

Plats: Katrineholm

Pris: 600:- / Medlem 500:-, Ungdom 400:-

Anmälan – senast 26 februari

**Knyt en ryväska till
sommaren, 16 lektioner ***

Praktiskt arbete m knutar och broderier på färdiga bottnar. Vi arbetar med somriga väskmönster formgivna av Katarina Brieditis.

Lärare: Lisa Mossberg

Tid: 17-18 mars

Plats: Ökna

Pris: 700:- / Medlem & Ungdom: 500:-

Material till väskan ingår i kursavgiften

Anmälan – senast 9 mars

*** Kursen ingår i SHR:s****länsanknutna kursverksamhet****Smide, 16 lektioner ***

Prova olika smidestekniker genom tillverkning av lämpliga bruksföremål.

Lärare: Jussi Hynynen

Tid: 24 - 25 mars

Plats: Faktoriet Eskilstuna

Pris: 1000:- / Medl 800:- och Ungdom 600:-

Anmälan – senast 1 mars

**Gör en personlig brudkrona,
20 lektioner ***

Skapa brudkronor eller annan utsmyckning. Vi hämtar inspiration ur boken "Krona och krans. Smycka till fest och bröllop"

Lärare: Lisa Mossberg

Tid: 14-15 april

Plats: Ökna

Pris: 500:- / Medlem & Ungdom: 300:-

Anmälan – senast 30 mars

**Tillverka granrotskorgar,
40 lektioner ***

Vi hämtar granrötter och grenar i skogen och flätar korgar av dem.

Lärare Erna-Lill Lindén

Tid: 21 april hämtning av rötter, övrig tid under hösten efter överenskommelse.

Plats: Nynäs slott, Tystberga

Pris: 1800:- / Medl 1600:- och Ungd 1400:-

Anmälan – senast 30 mars

**Ulliga fasta maskor,
20 lektioner ***

Flerfärgsvirkning med nya spännande modeller. Vår lärare är Maria Gullberg, formgivare och författare till boken "Tid att virka".

Tid: 28-29 april

Plats: Ökna

Pris: 700:- / Medlem & Ungdom: 500:-

Anmälan – senast 13 april

Trädgårdsslöjd, 16 lekt *

Vi tillverkar trädgårdshägn, växtstöd och kompostkorgar i salix och annan sly.

Lärare: Mikael Rydholm,

Tid: 5 - 6 maj

Plats: Strängnäs

Pris: 900:- Medl 700:- och Ungdom 500:-

Anmälan – senast 15 april

Aktuell information hittar du även på vår hemsida www.hemslojd.org/sormlandHemslojdsföreningen Sörmland
Box 571, 611 10 Nyköping
www.hemslojd.org/sormlandLänshemslojdskonsulent, textil
Lille-Mor Boman
TEL 0155-26 11 35 MOBIL 070-626 15 14
lillemor.boman@hemslojd.orgLänshemslojdskonsulent, hård slöjd
Helena Åberg
TEL 0155-26 15 07 MOBIL 0709-46 15 26
helena.aberg@hemslojd.org